

Dr. böllöni Mikó Ferenc.

Neve — mindnyájunk őszinte fájdmára — korán jutott gyászkeretbe; de a lélek, amely benne lakozott s érzéseit irányító, gondolatait megtermékenyítette és cselekedeteiben kivirágozott és sokszoros gyümölcsöt hozott, számot tart a halhatatlanságra.

Unitárius egyházunk történetében drága örökség maradt reá. Unokája volt annak a *Mikó Lőrinc*nek, aki egybegyűjtötte és kommentárral kísérte az egyház szervezeti törvényeit. Tette pedig ezt olyan korszakban, amikor egyházunk úgyszólván a lét és nemlét harcát vívta az abszolút osztrák kormány fenhatósága alatt. Boldog emlékű nagyatyja szép családjában megvolt a nemes törekvés, hogy annak tagjai az életpályákon állandóan érdem szerint emelkedjenek s a bírói ranglétrán elérjék a legmagasabb polcot.

Ilyen környezetből indult el a mi barátunk és atyánkfia az élet nemes harcának megharcolására, szem előtt tartva mindenkor azt a családi szent hagyományt, amely unitárius és magyar szempontból egyaránt kötelez. Mint közvetlen elődei, ő is a jogi pályát választotta, amelyen az egyeneslelkűség, az erkölcsi tisztaság és a jellemzilárdság voltak mindvégig azok a vezérelvek, amelyeknek föltétlenül engedelmeskedett. Ugyanezeket az elveket tisztelte és megbecsülte másokban is, akiket baráti szívébe befogadott. A hivatali pályán elért sikereiről tanuskodnak kitüntetései és az a körülmény, hogy az igazságügyi minisztériumban évek hosszú során át a személyi ügyek referense volt, mint miniszteri tanácsos és utóbb, mint államtitkár. Egy pár évvel ezelőtt történt nyugalomba vonulása után egy darabig még szolgált, mint a könyvek és hírlapok központi ellenőrzésére létesített cenzura vezetője.

A trianoni sors idején tevékeny részt vett a csonkaországi unitárius egyház ügyeinek intézésében, mint az 1923-ban létesített Egyházi Igazgató Tanács világi elnöke. S ott is az a szempont vezette, hogy az ügyeket előkészítse és mérlegelje az anyaegyházzal való egyesülés idejére; ami azután ezelőtt két évvel a bécsi döntés után be is következett. Ő ennek az egész bonyolult ügynek a koronatanuja, aki mindjárt másnap (1940. aug. 31.) velem együtt aláírta azt a lemondó levelet, amely az ottani külön elnökség jogállását megszüntette. Túlboldog volt, hogy együtt jöhettünk Kolozsvárra, a csatlakozás törvénybe iktatása végett. S kitüntetésnek vette, amikor nemsokára a Kormányzói magas megbízatás alapján ismét itt lehetett a mi százados templomunkban a püspöki hűségeskü kivétele végett.

Társadalmi körében ragyogó emlékek egész raja maradt utána. S e mellett élénk tanúságot tettek azok a búcsúszavak, amelyek a temetési szertartás után a ravatal mellett elhangzottak.

Széky szívének nemes lángolása a végsőig tudott hinni és remélni az isteni igazságosság diadalában s közben mindent megtett, hogy az ifjúság ügyét felkarolva, itt is, ott is őrszemeket állítson a munkába; de mindig csak a nyilvánvaló érdem és megbízhatóság alapján.

Es hol volt igazán otthon?... Abban a szép családban, amely életében odaadó szeretettel vette körül a pozsonyi díszes esküvőtől kezdve a farkasréti temetőig. Széplelkű felesége, fiánya s a körünkben serdülő unokák mind meg fogják becsülni a mocsoktalan, tiszta emléket, amit maga után hagy szent örökség gyanánt. Velök együtt mi is, az egyház nevében is, elsírattuk, mint az Unitárius Egyház tiszteletbeli főgondnokát, akinek a szíve a csonkaország ügyvezetésében is az egész unitárius anyaszentegyház javáért és boldogulásáért dobogott.

Isten országának hív munkása, az élet küzdelmei után, elpihent. A beszédes ajkak lecsukódtak. A csillogó szemek lezártak az örök álmra; de halhatatlan lelke továbbra is éretünk viaskodik. Vívja nemes harcát a régi határokért. Kegyeletünk kísérje, hálánk jutalmazza, hitünk biztassa és szeretetünk a síron túl is ölelje át nemes alakját soha meg nem szűnő baráti érzületével...

J. M.

Jó b két arca.

(Ótestamentumi teológiai tanulmány.)

Vendég érkezett egyszer egy híres teológiai doktorhoz. Amint bemutatkozott, hogy Dr. X. Y vagyok, megütötte a házigazda kis fiacskájának a fülét a doktori cím s odafordulva édesanyjához félhangosan azt kérdezte: „Anyu ez a doktor olyan-e, aki azt csinálja, hogy az emberek jobban érezzék magukat, vagy csak olyan doktor, mint apu?”

Ebben a jellemző kis tréfában sok és mély igazság rejtőzik, amit érdemes megszívlelni. Távol áll tőlem még a gondolata is annak, hogy életelvül azt fogadjam el, hogy annak van igaza, aki az életben legtöbb sikert ért el. Mégis tagadhatatlan, hogy egy vallásnak, egyháznak, sőt hajlandó vagyok e kérdés igazát a legszűkebb körre is vonatkoztatni, egy pap munkájának a sikere attól függ, hogy mennyiben járul hozzá ahhoz, hogy a befolyása alatt levők, szelleme, működése, tanítása folytán „jobban érezzék” magukat a szó nemesebb és teljes értelmében.

Valami ilyen felszabadító, megnyugtató élmény, életelv adása nélkül lehet az illető egyház ceremóniák, székesegyházak, könyvtárak birtokosa; a pap világi és egyházi méltóságok viselője, díszdoktoros, tudós tekintély, de nem lehet a lélek igazi pásztora.

Ez a hiány kevésbé vehető észre színes liturgiával dolgozó egyházak körében, mert ott sok minden önmagáért is beszél, azonban feltétlenül nyomasztólag nehezedik a magunkéhoz hasonló protestáns egyházak életmegnyilvánulására. Ha magunk vonakodunk észrevenni ezt az igazságot; észreveszik a reszketősek, a nazarénusok, az adventisták, baptisták, akik készségesen színesítik azt, amit mi túlegyszerűsítünk.

Ósi Andrásról írja egyháztörténelmünk, hogy fiai elvesz-